

HRVATSKO FILOZOFSKO DRUŠTVO

---

64. godišnji simpozij
Hrvatskog filozofskog društva

IMMANUEL KANT

**Uz 300. obljetnicu rođenja
königsberškog filozofa**

Zagreb, 23. – 25. studenoga 2023.
Sveučilišni centar za integrativnu bioetiku Sveučilišta u Zagrebu
(Ulica Ivana Lučića 1a)

ČETVRTAK, 23. studenoga 2023.

9.00–9.30 *Otvaranje simpozija i pozdravne riječi*

9.30–10.15 *Plenarno predavanje*

- BORAN BERČIĆ (Rijeka): Kant 300
- *Diskusija*

10.15–10.30 *Pauza*

10.30–12.00 *Kant – Foucault: Što je prosvjetiteljstvo? / Kaj je razvestljenstvo?*

- EVA D. BAHOVEC (Ljubljana): Kant in Foucault: *Was ist Aufklärung?* [Kant i Foucault: *Was ist Aufklärung?*]
- ŽARKO PAIĆ (Zagreb): Dosezi kritike prosvjetiteljstva: Foucault i Kant
- JANJA COTIĆ, MIHAEL HÖTZL (Ljubljana): Vprašanje o razsvetljenstvu, biopolitika in »nenormalni« [Pitanje o prosvjetiteljstvu, biopolitika i »nenormalni«]
- HRVOJE JURIĆ (Zagreb): Moć racionalnosti – racionalnost moći: tehnicizacija, medijatzacija, infantilizacija, manipulacija
- *Diskusija*

12.00–12.15 *Pauza*

SEKCIJA A

12.15–13.30 *Čisti um, teorijska filozofija i matematika*

- LJUDEVIT FRAN JEŽIĆ (Zagreb): O stupnjevitu buđenju iz dogmatičkoga drijemeža i sredstvima kojima se ono postiže
- MATIJA VIGATO (Zagreb): Svijest i samosvijest u Kantovoj teoriji transcendentalne apercepcije
- SAŠA LAKETA (Banja Luka): Problem općenitosti, nužnosti i preciznosti spoznaje sagledan u kontekstu Kantovog konstruktivističkog pristupa matematici
- GORAN RUJEVIĆ (Novi Sad): Kant i pitanje: kako su uopšte mogući negativni brojevi?
- *Diskusija*

SEKCIJA B

12.15–13.30 *Život, tjelesnost i spolnost u moralnoj perspektivi*

- SONJA TOMOVIĆ-ŠUNDIĆ (Podgorica): Značaj Kantove filozofije morala u razmatranju savremenih bioetičkih problema
- MARINA KATINIĆ PLEIĆ (Zagreb): Kant o samouništenju
- MINA PAVLOVIĆ (Beograd): Dužnost, samoubistvo i eutanazija
- SLOBODAN SADŽAKOV (Sombor): Kant o braku i seksu, i ništa o ljubavi
- *Diskusija*

13.30–15.00 *Popodnevna pauza*

SEKCIJA A

15.00–16.00 *Etika – pravo – politika (I)*

- LINO VELJAK (Zagreb): Aktualnost Kantove ideje vječnog mira
- IVAN VRANJEŠ (Osijek): Ministar vanjskih poslova Immanuel Kant: procjena (aktualnosti) Kantove diplomacije
- MARICA RAJKOVIĆ (Novi Sad): Načelo hospitaliteta: izbeglička prava u Kantovoj političkoj filozofiji
- *Diskusija*

16.00–16.15 *Pauza*

16.15–17.30 *Etika – pravo – politika (II)*

- MILICA SMAJEVIĆ ROLJIĆ, JELENA GOVEDARICA (Beograd): Razvoj Kantovih stavova o rasi: kritičke refleksije o interpretaciji Pauline Kleingeld
- ANA DARIA BOKAN (Zagreb): Kant i Francuska revolucija: o odnosu povijesti i filozofije
- MARITA BRČIĆ KULJIŠ (Split): Sloboda govora u filozofiji Immanuela Kanta
- DARKO KOVAČIĆ (Zagreb): Kantov umopis u mediju zemljopisa
- *Diskusija*

17.30–17.45 *Pauza*

17.45–18.45 *Etika – pravo – politika (III)*

- DAMIR BANOVIĆ (Sarajevo): Utjecaj Kantovog kategoričkog imperativa na pravno-filozofsko utemeljenje pravnih principa i razumijevanje ljudskih prava
- TOMISLAV NEDIĆ (Osijek): Kantova razdvojba osoba i stvari: o konceptualizaciji pravnog subjektiviteta i stvarnih prava te utjecaju na (građansko)pravnu doktrinu
- IVANA TUČAK (Osijek), ŽAKLINA HARAŠIĆ (Split): Propitivanje kolektivnih prava
- *Diskusija*

SEKCIJA B

15.00–16.15 *Umjetnost, estetika i moć suđenja (I)*

- GORAN SUNAJKO (Zagreb): Odnos spontaniteta i genijaliteta u Kantovoj estetici
- DARIO VUGER (Osijek): Bezinteresno i suvremenost: granice Kantove estetike
- ANELI DRAGOJEVIĆ MIJATOVIĆ, ALEKSANDAR MIJATOVIĆ (Rijeka): Treće područje: Kantova teorija označavanja u *Kritici moći suđenja* – semiotika kao estetika
- NATAŠA GOVEDIĆ (Zagreb): Anne Carson i Immanuel Kant: je li poezija lingvistički fenomen?
- *Diskusija*

16.15–16.30 *Pauza*

16.30–17.45 *Umjetnost, estetika i moć suđenja (II)*

- IRIS VIDMAR JOVANOVIĆ (Rijeka): Od estetskih do moralnih zajednica: Kant o ulozi umjetnosti u moralnom obrazovanju
- IVAN ŠANJUG (Zagreb): Kant i estetsko obećanje jednakosti
- IGOR LOINJAK (Osijek): Održivost Kantove koncepcije *sensus communis* u okviru suvremene teorije umjetnosti
- KATARINA RUKAVINA (Rijeka): Utjecaj Kantove misli na teoriju (post)moderne umjetnosti
- *Diskusija*

17.45–18.00 *Pauza*

18.00–19.00 *Izazovi suvremene tehnologije*

- MARKO KOS (Zagreb): Što s Kantom u dobu transhumanizma?
- ANITA LUNIĆ (Split): Etika umjetne inteligencije u škripcu: može li nas još samo jedan Kant spasiti?
- LUKA PERUŠIĆ (Zagreb): Provođenje Kantova osnovnog zakona čistoga praktičkog uma u sustav umjetne inteligencije
- *Diskusija*

PETAK, 24. studenoga 2023.

9.00–9.45 *Plenarno predavanje*

- ANTE ČOVIĆ (Zagreb): O prekretničkom i paradigmatском karakteru Kantove etike
- *Diskusija*

9.45–10.00 *Pauza*

10.00–11.00 *Izazovi odgoja i obrazovanja (I)*

- ESKO MURATOVIĆ (Nikšić): Novo čitanje Kantove epistemike za etički univerzalizam i moralni apriorizam njegove moralne filozofije vaspitanja
- JOSIP GUĆ (Split): Autonomija i heteronomija u moralnom odgoju Immanuela Kanta
- ANA BAUER (Zagreb): Kantova misao u kontekstu nastave pedagogije
- *Diskusija*

11.00–11.15 *Pauza*

11.15–12.30 *Izazovi odgoja i obrazovanja (II)*

- ZVONIMIR KOMAR (Zagreb): Ideja transcendentalnog subjekta u današnjoj pedagogiji
- IVANA ZAGORAC (Zagreb): Revolucija, a ne reforma: Kantov angažman oko progresivnog obrazovanja
- MARIN BEROŠ (Pula): Osnove kozmopolitske edukacije u djelu Immanuela Kanta
- MATIJA MATO ŠKERBIĆ (Zagreb): Kant u filozofiji sporta: pregled stanja i ocrtavanje mogućnosti
- *Diskusija*

12.30–12.45 *Pauza*

12.45–13.30 *Zašto mi je Kant važan?**(Četvorica autora o svojim knjigama u izdanju Hrvatskog filozofskog društva)*

- KENAN ŠLJIVO: *Inferencijalizam i epistemologija: spoznajnoteorijsko čitanje filozofije Roberta Brandoma*, Zagreb: Hrvatsko filozofsko društvo, 2021.
  - IGOR ETEROVIĆ: *Filozofija i bioetika planinarenja*, Zagreb: Hrvatsko filozofsko društvo, 2023.
  - HRVOJE JURIC: *Iskušnja humanizma: drugo, dopunjeno izdanje*, Zagreb: Hrvatsko filozofsko društvo, 2023.
  - TOMISLAV NEDIĆ: *Presadivanje organa: pravo, (bio)etika i moral*, Zagreb: Medicinska naklada, Hrvatsko filozofsko društvo, 2023.
-

13.30–15.00 *Popodnevna pauza*

SEKCIJA A**15.00–16.00** *Moral, etika i praktički um (I)*

- MINA ĐIKANOVIĆ (Novi Sad): Epohalni značaj Kantove etike
- FRANJO MIJATOVIĆ (Rijeka): Kantova kritika čistog moralnog interesa
- MLADEN ŽIVKOVIĆ (Vis): Kant o etičkoj zajednici
- *Diskusija*

16.00–16.15 *Pauza***16.15–17.15** *Moral, etika i praktički um (II)*

- STJEPAN RADIĆ (Đakovo): Kant i analitička filozofija morala
- IVAN CEROVAC (Rijeka): Individualna autonomija i dužnost da se poštuje mišljenje stručnjaka u Kantovoj moralnoj filozofiji
- JOSIP PERIŠA (Zagreb): Praktičko čitanje: od Kanta do Marxa
- *Diskusija*

SEKCIJA B**15.00–16.00** *Recepcija Kantove filozofije u Hrvatskoj (I)*

- DAFNE VIDANEC (Zaprešić): Uvid(i) u odjeke »Kantova« etičkog učenja u pre(iz)ricanju epistemoloških temelja *Filozofije života* Stjepana Zimmermanna

- NATALI HRBUD (Zagreb): Neoskolastičko promišljanje isusovca, oca Rudolfa Brajčića (1918. – 2007.) o filozofiji Immanuela Kanta
- ŽELJKO PAVIĆ (Zagreb): Brajčićev i neoskolastički »promašaj cilja« u pogledu Kanta
- *Diskusija*

16.00–16.15 *Pauza*

16.15–17.15 *Recepcija Kantove filozofije u Hrvatskoj (II)*

- JOSIP BERDICA (Osijek): »Osječka vještina prevođenja« Kanta: Viktor D. Sonnenfeld
- SEAD ALIĆ (Koprivnica): Kangrgina interpretacija Kanta
- NIKOLA TADIĆ (Sisak): O Kantu i njegovim sljedbenicima – praksisovcima, kritičarima svega postojećega
- *Diskusija*

17.30–18.00 *Klasična djela, klasični prijevodi, nova izdanja: predstavljanje Kritike čistoga uma, Kritike praktičkog uma i Kritike moći suđenja Immanuela Kanta u prijevodu Viktora D. Sonnenfelda (Zagreb: Naklada Jesenski i Turk, 2021./2022.).*

Sudjeluju: GORAN SUNAJKO, MIŠO NEJAŠMIĆ i LUKA PERUŠIĆ

18.00–20.30 *Godišnja sjednica Skupštine Hrvatskog filozofskog društva*

20.30 *Cocktail*

SUBOTA, 25. studenoga 2023.

9.00–9.45 *Plenarno predavanje*

- IGOR ETEROVIĆ (Rijeka): Nikad potrebniji filozofski klasik – Kant kao nužni orijentir u razdobljima krize uma
- *Diskusija*

9.45–10.00 *Pauza*

10.00–11.15 *Paralele: Kant i... (I)*

- ARMIN JAŠAREVIĆ (Travnik/Sarajevo): Moralna filozofija kod Kanta i Ibn Sine
- BERNARD ŠPOLJARIĆ (Zagreb): Mogućnost pomirbe Kantova principa čudorednosti sa Spinozinim pojmom blaženstva
- JAN DEFRANČESKI (Zagreb): Između lijepog i moralnog djelovanja: Immanuel Kant i Arne Næss
- NEVENA JEVTIĆ (Novi Sad): Transcendentalni privid kod Kanta i Fichtea
- *Diskusija*

11.15–11.30 *Pauza*

11.30–12.45 *Paralele: Kant i... (II)*

- IVAN ČULO, IVAN ŠESTAK (Zagreb): Personalistička percepcija filozofije Immanuela Kanta
- FILIP MARTIN SVIBOVEC (Zagreb): Kantova revolucija i njezin utjecaj na pojam vremena Nikolaja Berdjajeva
- IVO DŽINIĆ (Zagreb): Politički mitovi vs. ideje o vječnome miru: obrisi Kantova utjecaja na Cassirerovu političku filozofiju
- KARLO GARDAVSKI (Kiseljak/Zagreb): Kantova recepcija u neo-pragmatizmu: Rorty, Williams, Brandom
- *Diskusija*

12.45–13.00 *Pauza*

13.00–14.00 *Od filozofije prirode do ekološke etike*

- PAŠKO MUŽIĆ (Zagreb/Split): Filozofija prirode u Kantovoj kritičkoj i kasnoj filozofiji s posebnim osvrtom na pojam života
- SANDRO SKANSI (Zagreb): Koliko dobro Kant pliva u Ashbyjevom akvariju?

- LUKA JANEŠ (Zagreb): Elementi Kantova »ekocentričkog obrata« unutar treće kritike
- *Diskusija*

14.00–14.30 *Završne riječi i zatvaranje simpozija*
